

Forord

TEMA: Faglitteratur.

BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 42 behandler det mangefacetterede tema faglitteratur, der i en BDI-kontekst spænder *fra* overordnede historiske og sociologiske problemstillinger *over* domænespecifikke informationsstrukturer og vurderingskriterier *til* analyse og repræsentation af enkeltværker.

Anderledes formuleret implicerer faglitteratur i vores sammenhæng for det første en række discipliner, der går på tværs af de faglitterære hovedområder: humaniora, samfundsvidenskab og naturvidenskab/teknik: videnskabshistorie, videnskabsteori, videnskabssociologi, forskningsorganisation og vidensorganisation samt i tilknytning hertil aspekter af almen klassifikations-, indekserings- og informationssøgningsteori. Allerede her på *makroniveauet* indikeres det, at BDI-sektorens faglitteraturstudier er centrale for udviklingen af den almene biblioteks- og informationsvidenskab.

For det andet omfatter faglitteratur på *mellemniveauet* en række elementer, der - i nogen grad i tilknytning til det overordnede og tværgående - først og fremmest behandles i forhold til de faglitterære hovedområder og enkelte fag: informationsstrukturer, bibliotekstyper, paradigmer,

terminologi og systematik, popularisering, dokumenttypologi, materialevalg og kassation, vurderingskriterier, brugergrupper og brugerbehov, samt søge- og formidlingsstrategier.

For det tredje behandler faglitteratur på *mikroniveauet* de enkelte værker - trykte og elektroniske, tekstbaserede og/eller lyd- og billedbaserede - analytisk og vurderende i en faglig og BDI-mæssig sammenhæng.

I BDI-sammenhæng udgør faglitteratur således et omfattende og komplekst studiefelt. Det centrale formål med artiklerne i BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 42 er at kortlægge, konkretisere og reflektere over dette studiefelt. Dette gøres med bevidstheden om, at der er mange problemer, uafklaretheder og uopdyrkede områder; men på den anden side er der - her fokuserer vi helt overvejende på Danmarks Biblioteksskole - foregået et omfattende udviklings- og refleksionsarbejde.

I nummerets første artikel af Niels D. Lund, *Faglitteraturen - den oversete storebror i bogsystemet*, tages der udgangspunkt i forholdet mellem skønlitteratur og faglitteratur. Dels kortlægges udviklingen i publikationsmønstret, dels diskuteres forskellene mellem i offentlighedens behandling af henholdsvis skønlitteratur og

faglitteratur. Som bekendt vejer faglitteraturen - målt i titler - langt tungest publikationsmæssigt, men skønlitteraturen næsten får al offentlig opmærksomhed. Artikler peger videre på en række områder, hvor der mangler forskning og undersøgelser i Danmark. I alt opregnes der 10 områder af marked og system, der trænger til behandling, blandt andre: den encyklopædiske sammensætning af faglitteraturen, faglitteraturens historiske udvikling, videnssociologisk analyse af faglitteraturen, de kvalitetsvurderende institutioner og processer samt markedsøkonomisk analyse.

Nummerets anden artikel, *BDI-faget "faglitteratur": fortid, nutid, fremtid*, af Birger Hjørland sætter faglitteratur ind i en informationsvidenskabelig ramme og placerer faglitteratur i forhold til en række af biblioteksskolens andre fag. I forbindelse med BDI-fagene skelnes mellem to hovedsynsvinkler: den systemorienterede og den kundskabsorganisatoriske. Begge synsvinkler findes i en række BDI-fag, den kundskabsorganisatoriske vedrører hovedsageligt faglitteratur. I forhold til BDI-teori og -uddannelse argumenterer artiklen for vigtigheden af den kundskabsorganisatoriske synsvinkel, der ser informationssøgning og kundskabsorganisation i en nødvendig sammenhæng med faglige domæner. Formulert på en anden måde indebærer den kundskabsorganisatoriske synsvinkel en syntese af faglig og BDI-faglig viden. Endvidere behandler og diskuterer artiklen en række af de centrale problemer i studiet af faglitteratur.

Vibeke Horsten's artikel, *Introduktion til BDI-arbejdet med science-fagene*, er på samme tid en konkret indføring i biblioteksskolens undervisning i faglitteratur inden for naturvidenskab/teknik og en systematisk behandling af science-fagene i en BDI-kontekst. Blandt andet diskuteres forholdet mellem science-fagene på den ene side og humaniora og samfundsfag på den anden.

Fremstillingen af sciencefagene og deres BDI-faglige aspekter udfolder betydningen af den kundskabsorganisatoriske synsvinkel. I et af artiklens centrale afsnit behandles sammenhængen mellem naturvidenskabelig metode og opbygningen af den naturvidenskabelige afhandling; i et andet udvikles en model til analyse af science-litteraturens faglige niveauer.

Under titlen: *Udenlandsk Litteratur Service* "skjuler" sig en rapport af Hjejil Resen Steenstrup, der for Statens Bibliotekstjeneste med spørgeskemaer har undersøgt danske folkebibliotekers indkøb af udenlandsk skønlitteratur og faglitteratur efter Bibliotekscentralens konkurs og ophøret af Udenlandsk Litteratur Service. Vedrørende indkøbet af udenlandsk litteratur opstiller rapporten to hypoteser, der - når der bortses fra enkelte folkebiblioteker - bekræftes: 1. indkøbet af udenlandsk litteratur er usystematisk og tilfældigt, 2. indkøbet af udenlandsk litteratur er efterspørgselsstyret. En tredje konklusion er, at folkebibliotekerne oplever et behov for en fælles (vejlednings)service m.h.t. udenlandsk litteratur.

I anmeldelsesdelen er der 2 anmeldelser af Birger Hjørlands doktorafhandling: *Emnerepræsentation og informationssøgning: Bidrag til en teori på kundskabs-teoretisk grundlag*. Helge Høivik fra Statens bibliotek- og informationshøgskole i Oslo anmelder under titlen: *Emnet er emnet*. Ole Jensen anmelder under titlen: *At sætte brugerne i centrum*. Endvidere anmeldes: *De nye udlånsmedier: Guide 1994*, af Claus Aarslev. Anmeldelsens vurdering har sat sig spor i titlen: *Kort og præcis gør-det-selv guide til biblioteksvideo*. En sidste anmeldelse af Jan Bitsch Steffensen: *Hvad vi læser!* behandler: *Lånernes bogvalg: En pilotundersøgelse på centralbiblioteket i Roskilde*.